

STAND VAN ZAKEN HERSTRUCTURERING WIND OP LAND

*Sector Onderzoek &
Informatie*

07-05-2018

Gideon Ravesteijn
ravesteijng@noord-holland.nl

Inhoudsopgave

SAMENVATTING.....	5
1. INLEIDING.....	7
1.1 Aanleiding.....	7
1.2 Afbakening	7
1.3 Leeswijzer.....	7
2. DE HERSTRUCTURERING	9
2.1 Algemeen	9
2.2 De opgave	9
2.3 De provinciale taken.....	10
3. DE BELEIDSKADERS EN INSTRUMENTEN	11
3.1 Structuurvisie Noord-Holland.....	11
3.2 De Provinciaal Ruimtelijke Verordening	12
3.3 Overige relevante wet- en regelgeving	13
4. DE PROVINCIALE TOETSING	14
4.1 Algemeen	14
4.2 Fase 1 Indieningsfase	14
4.3 Overgang van fase 1 naar fase 2	15
4.4 Fase 2 Toetsing aan de wettelijke vereisten.....	15
5. HET VERVOLG.....	16
5.1 Stand van zaken	16
5.2 De vervolgprocedure.....	16
-Ter inzagelegging Ontwerp Besluit GS	16
-Besluitvorming GS/ PS.....	16
-Beroepsprocedure bij Raad van State.....	17
-De geweigerde aanvragen.....	17
6. Overige ‘harde’ en zachte’ voornemens en wensen	18
7. CONCLUSIES	19
BRONNEN	20
BIJLAGEN	21
Bijlage 1 Overige ‘harde’ en zachte’ voornemens en wensen.....	21

SAMENVATTING

Deze evaluatie geeft na vijf jaar van intensieve voorbereiding en zwaarwegende besluitvorming de stand van zaken weer van de herstructureringsregeling Wind op land. Het geeft een beeld van de aanpak en werkwijze en zet de feiten en bereikte resultaten op een rij.

De aanleiding van deze rapportage is de wens van gedeputeerde staten om provinciale staten op korte termijn te informeren over de laatste stand van zaken van het dossier Wind Op Land (WOL). In februari 2018 heeft de politieke besluitvorming plaatsgevonden van de laatste lopende vergunningprocedure binnen de gestelde herstructureringsopgave (Spuisluis IJmuiden). Een 'natuurlijk' moment om de balans hierover op te maken.

De hoofdconclusie van deze rapportage is dat de provincie Noord-Holland nog steeds op koers ligt met het scheppen van de juiste condities om tijdig de plaatsing van nieuwe windturbines mogelijk te maken. Naar de huidige inzichten is het doelbereik van 685,5 MW in 2020 haalbaar. Dit resultaat is met name te danken aan de juridisch sluitende aanpak en de effectieve toepassing van de verschillende beleidskaders en uitvoeringsinstrumenten. De gestelde kaders met het ruimtelijk en het economisch spoor en de verschillende uitvoeringsregelingen hebben hun vruchten afgeworpen bij de verschillende stappen in het proces. Hiervoor is veel werk verzet. De bestuurswisselingen in 2011 en 2015 en de bestuurderswisseling in 2016 gaven een extra dimensie aan het proces van voorbereiding en besluitvorming.

Voor alle positief beoordeelde aanvragen zijn door provinciale staten nu de benodigde Verklaringen van geen Bedenkingen verstrekt. Gedeputeerde staten hebben aansluitend de bijbehorende omgevingsvergunningen afgegeven. Vijf van de zes verleende vergunningen zijn inmiddels onherroepelijk. De laatst verleende vergunning voor windpark Spuisluis ligt vanaf maart 2018 ter visie, het is vanaf dan mogelijk om hiertegen beroep in te dienen. Er zijn in totaal 11 geweigerde aanvragen. Bij zeven van de 11 geweigerde aanvragen is beroep aangetekend bij de Raad van State. De ingediende beroepen zijn inmiddels door de Raad van State ongegrond verklaard en de provincie is in het gelijk gesteld. Daarbij is de zorgvuldigheid van het provinciale beleid door de Raad van State getoetst en akkoord bevonden.

De provincie Noord-Holland heeft voor het realiseren van Wind op Land in 2013 bestuurlijke afspraken gemaakt met het Rijk en andere provincies. Daarbij heeft de provincie gekozen voor een strikt beleid vanwege de ruimtelijke kwaliteit en de wens om de opgave te beperken tot de volume afspraken met het rijk. De totaalopgave voor Noord-Holland betreft de realisatie van maximaal 685,5 MW aan staand vermogen aan duurzame energie opwekking in 2020. Dat is nodig om in Nederland als geheel 14% duurzame energie opwekking op deze termijn te kunnen halen. In hoofdstuk 6 is hiervan op hoofdlijnen de laatste stand van zaken gegeven.

De herstructureringsregeling is één van de vier provinciale regelingen voor windturbines. Daarnaast geldt er een vervangingsregeling voor bestaande turbines, een regeling voor het windpark Wieringermeer en een overgangsregeling van oud naar nieuw beleid. Deze drie regelingen zijn hier buiten beschouwing gebleven.

Een onzekere factor in het uiteindelijk te realiseren vermogen is de opgenomen bandbreedte in de verleende vergunningen. Het is om die reden pas bij plaatsing exact bekend wat er daadwerkelijk aan nieuw vermogen wordt gerealiseerd. Zo wordt bij het windpark Wieringermeer straks gekozen voor turbines met meer vermogen dan eerder werd aangegeven waardoor dat park naar verwachting iets hoger uitkomt in MW. Daarentegen is met name windpark Waardpolder ruim vergund. Dat park zal

naar verwachting minder MW gaan omvatten dan maximaal is vergund. Een tweede onzekere factor is de omvang van de uiteindelijke sanering van economisch of technisch afgeschreven turbines die niet in de saneringsovereenkomsten van de vergunde windparken staan opgenomen. Daar is geen zicht op. Tot slot is het de vraag of de vergunninghouders ook daadwerkelijk (tijdig) gaan bouwen. Dit hangt mede af van de lopende en de nog te starten subsidieprocessen, de ontwikkelingen in de energiemarkt (kostprijs) en de ontwikkelingen in de bouwmarkt (bouwcapaciteit).

Hoewel de resultaten goed zijn, er scherpe criteria gelden en het beleid, blijkens de uitspraken van de Raad van State, zorgvuldig tot stand is gekomen, is tegelijkertijd duidelijk dat bij de uitvoering van het beleid onvrede is ontstaan bij zowel de groepen omwonenden als bij de afgewezen aanvragers. Daarmee worden de prestaties van de provincie in de publieke beeldvorming niet zo positief gewaardeerd. De woorden “gebrek aan maatschappelijk draagvlak” zijn daarbij veel gevallen. Vooraf hebben provinciale staten aangeven draagvlak heel belangrijk te vinden zonder te specificeren wat daar dan onder wordt verstaan. Bij de uitvoering konden gedeputeerde staten dat niet robuust invullen, omdat het juridisch gezien geen hanteerbaar criterium is. Bovendien hebben de strakke juridische regels voor schaarse vergunningen een negatieve rol gespeeld. De bezwaren tegen plaatsing kwamen vooral bij de behandeling van de concrete aanvragen aan het licht, terwijl bij het aanwijzen van de plaatsingsgebieden in een eerdere fase er geen noemenswaardige kritiek was. Daar zitten leerpunten in voor een mogelijke volgende ronde.

Gegeven de bestaande hoeveelheid aan staand vermogen op land en de extra bijdrage van windpark Wieringermeer, was er ruimte voor slechts een beperkte nieuwe opgave. Dit heeft mede geresulteerd in een vrij restrictief beleid waardoor verschillende gemeenten en initiatiefnemers zich ingeperkt voelden.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voor de toekomstige windturbines in Noord-Holland heeft de provincie Noord-Holland begin 2013 bestuurlijke afspraken gemaakt met de andere provincies in IPO verband en met het Rijk¹. Het gaat daarbij om afspraken over de totale hoeveelheid in 2020 en 2023 op te wekken windenergie op land. Overkoepelend doel is om in 2020 14% en in 2023 16% duurzame opwekking met windenergie te hebben in Nederland. De gemaakte afspraken betekenen voor Noord-Holland dat er in het jaar 2020 maximaal 685,5 megawatt aan windenergie in deze provincie op land kan worden opgewekt. De twee belangrijkste provinciale taken bij de herstructureringsregeling zijn zowel het toelaten van nieuwe windturbines onder specifieke voorwaarden met bijbehorende vergunningen alsmede het stimuleren van nieuwe aanvragen.

De aanleiding voor deze rapportage is de wens van gedeputeerde staten om provinciale staten op korte termijn te informeren over de laatste stand van zaken van het dossier Wind Op Land (WOL). In februari 2018 heeft de bestuurlijke afronding plaatsgevonden van de laatste lopende vergunningprocedure binnen de gestelde herstructureringsopgave. Een 'natuurlijk' moment om de balans hierover op te maken. Bij deze stand van zaken zijn de meeste recente gegevens gebruikt.

1.2 Afbakening

De afspraken met het rijk in 2013 hebben in Noord-Holland stapsgewijs geleid tot nieuw provinciaal beleid met bijbehorende aanpak. Daarbij is bestuurlijk een onderscheid gemaakt naar de verschillende deelterreinen van de te realiseren opgaven. Dit provinciale beleid inzake Wind op Land (WOL) is uitgewerkt in vier aparte regelingen:

1. Een regeling voor vervanging van bestaande turbines;
2. Een regeling voor het windpark Wieringermeer;
3. Een overgangsregeling van oud naar nieuw beleid;
4. Een herstructureringsregeling.

De focus van deze rapportage is met name gericht op de uitvoering van laatst genoemde regeling. Het gaat in deze rapportage om de inspanningen die zijn gepleegd en de resultaten die tot dusver zijn behaald bij de zogenaamde 'herstructureringsregeling'. Hiermee is de restantopgave voor een groot deel gerealiseerd. Volledigheidshalve is in hoofdstuk 7 een totaaloverzicht gegeven.

1.3 Leeswijzer

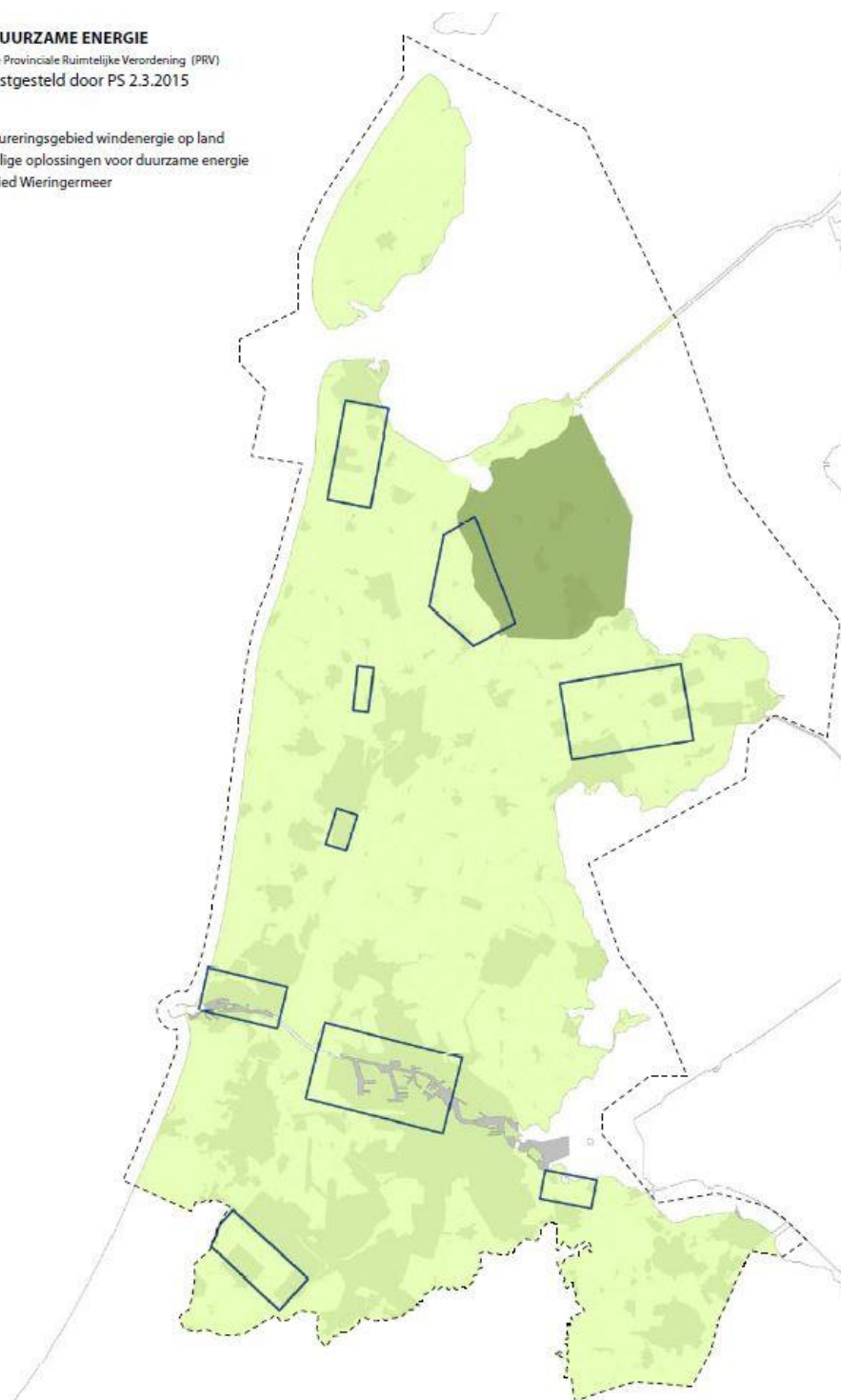
In de hoofdstukken 2 en 3 zijn de provinciale opgave, de taken en de kaders alsmede de gebruikte instrumenten van de herstructurering beschreven. In de hoofdstukken 4 en 5 zijn de wijze van toetsing en de gevolgde procedures beschreven. In paragraaf 5.1 is de laatste stand van zaken van de herstructurering gegeven. Hoofdstuk 6 besteedt aandacht aan de overige 'harde' en 'zachte' voornemens en wensen die uiteindelijk niet tot concrete resultaten hebben geleid. Het laatste hoofdstuk bevat de conclusies.

¹ Nationaal Energieakkoord, juni 2013

KAART 9: DUURZAME ENERGIE

behorende bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)
Wijziging vastgesteld door PS 2.3.2015

- Herstructureringsgebied windenergie op land
- Kleinschalige oplossingen voor duurzame energie
- Windgebied Wieringermeer

2. DE HERSTRUCTURERING

Dit hoofdstuk beschrijft de relevante achtergronden, de opgave en de provinciale taken.

2.1 Algemeen

De bouw van nieuwe windturbines in Noord-Holland is systematisch aangepakt. Provinciale staten hebben, op basis van een milieu-effect-rapportage en na consultatie van belanghebbenden, in Noord-Holland negen gebieden aangewezen en begrensd (zie kaart blz.7) waarbinnen een aanzienlijk deel van de opgave voor het plaatsen van nieuwe windturbines gerealiseerd dient te worden. Binnen deze gebieden kunnen (grootschalige) oplossingen voor duurzame windenergie gevonden worden. Tevens is bepaald dat de bouw van nieuwe turbines is gekoppeld aan de sanering van bestaande turbines in Noord-Holland.

Deze saneringseis komt er op neer dat voor elke nieuw te bouwen turbine twee bestaande turbines gesloopt moeten worden. De nieuwe turbines dienen dus binnen de aangewezen gebieden te worden geplaatst, terwijl voor de sanering van bestaande turbines geen locatievereisten gelden. Dit mag in heel Noord-Holland. Voor het plaatsen van de nieuwe turbines binnen de aangewezen gebieden gelden ook nog nadere plaatsingsregels. De belangrijkste regels zijn: Nieuwe windturbines moeten worden gebouwd en opgesteld in lijnen van minimaal zes turbines. En de plaatsingsregel dat nieuwe turbines op minimaal 600 meter afstand van 'gevoelige' bestemmingen en functies zoals woningen moeten zijn gelegen².

Het Coalitieakkoord 2011-2015

In het Coalitieakkoord 2011-2015 was oorspronkelijk vastgelegd dat er geen plaats was voor nieuwe windturbines in Noord-Holland. Na het akkoord met het IPO en het rijk begin 2013 ontstond een nieuwe werkelijkheid, waarvoor alsnog nieuw en aanvullend provinciaal beleid voorbereid en opgesteld moest worden.

2.2 De opgave

Het is de bedoeling en de inzet van de provincie Noord-Holland om in het jaar 2020 in Noord-Holland op het land over 685,5 MW aan geïnstalleerd vermogen voor windenergie te beschikken. In het coalitie akkoord 'Ruimte voor groei' dat geldt voor de bestuursperiode 2015-2019 is expliciet vast gelegd dat hier sprake is van een maximaal te bereiken plafond. Om deze totale doelstelling voor Noord-Holland te bereiken ligt er binnen de herstructureringsregeling een deelopgave voor het realiseren van afgerond 78-102 MW aan nieuw te bouwen vermogen. Deze opgave is inclusief het vermogen dat verloren gaat door de saneringseis om bij de nieuwbouw tevens bestaande turbines te slopen. Het benodigde netto toegevoegd vermogen bedraagt afgerond naar verwachting tussen de 52 en 76 MW (zie tabel 1).

² Het afstandscriterium is door provinciale staten destijds via een amendement aangescherpt van 500 naar 600 meter.

Tabel 1 Het vermogen per project

	gemeente	project	Te installeren vermogen in MW	Sanering in MW	Netto toegevoegd vermogen in MW (min)	Netto toegevoegd vermogen in MW (max)
1	Hollands Kroon	Groetpolder	11,4	7,2	4,2	4,2
2	Hollands Kroon	Waardpolder	18,0-30,0	3,0	15,0	27,0
3	Amsterdam	Nieuwe Hemweg	12,0-21,6	7,3	4,7	14,3
4	Amsterdam	Havenwind	9,2	5,2	4,0	4,0
5	Velsen	Ferrum	9,0	0,4	8,6	8,6
6	Velsen	Spuisluis	18,0-20,7	3,0	15,0	17,7
TOTAAL			78-102	26,1	51,5	75,8

Bron: provincie Noord-Holland, 2016

2.3 De provinciale taken

Op 31 maart 2010 is de Crisis en herstelwet, houdende regels met betrekking tot versnelde ontwikkeling en verwezenlijking van ruimtelijke en infrastructurele projecten, in werking getreden. Daarbij is de Elektriciteitswet 1998 gewijzigd. Vanaf dat moment zijn gedeputeerde staten op grond van artikel 9f van de Elektriciteitswet 1998 het bevoegd gezag met betrekking tot de gecoördineerde vergunningverlening voor windturbineparken vanaf 5 MW tot 100 MW.

Om nieuwe windturbines te kunnen plaatsen is een daartoe strekkende vergunning van gedeputeerde staten nodig. Om aan de taakstelling en de gestelde termijnen te voldoen heeft de provincie gebruik gemaakt van de wettelijke instrumenten van de Provinciale Coördinatieregeling en van de Omgevingsvergunning. Het uiteindelijke doel van de gevolgde aanpak en procedure is het al dan niet verlenen van de vergunningen. Het gaat daarbij om de omgevingsvergunning inclusief de coördinatie van alle benodigde vergunningen van het waterschap, ontheffingen voor flora en fauna en Verklaringen van geen Bedenkingen van de Inspectie Leefomgeving en Transport en de Luchtverkeersleiding Nederland.

De provincie heeft bij de herstructureringsregeling zowel een taak op het gebied van de ruimtelijke ordening als een toetsende taak inzake de relevante wet- en regelgeving te vervullen. Daartoe is een set van kaders en instrumenten ingezet om de projectaanvragen fasegewijs te beoordelen met borging van de rechtszekerheid van de indieners en de bezwaarden. Daarnaast heeft de provincie een taak om te stimuleren dat initiatiefnemers ook daadwerkelijk gebruik maken van de geboden ruimte en dat voldoende voortgang wordt geboekt bij de benodigde procedures voor besluitvorming. Het daadwerkelijk bouwen en saneren van de turbines is vervolgens aan de initiatiefnemers.

Schaarse vergunningen

Bij het beleid voor windparken is sprake van het fenomeen schaarse vergunningen vanwege het opgenomen plafond van 685,5 Mw. Een schaarse vergunning is een vergunning waarvan er maar één of een beperkt aantal kan worden verleend, terwijl er meer (potentiële) aanvragers zijn. Het is daarbij van belang dat een zorgvuldige procedure nodig is om alle partijen gelijk te behandelen. Verder betekent dit dat er geen veranderingen in de gestelde regels, procedures en aanvragen aangebracht mogen worden.

Provinciale staten hebben bij de herstructureringsregeling twee bevoegdheden:

- Het vaststellen van de beleidskaders;
- Het al dan niet verlenen van de Verklaringen van geen Bedenkingen (VvgB)³.

De twee relevante beleidskaders zijn de provinciale Structuurvisie Noord-Holland 2040 en de provinciale Ruimtelijke Verordening. Beiden zijn eind 2014 en begin 2015 voor Wind op Land partieel herzien. De bevoegdheid van provinciale staten inzake de zgn. Verklaringen van geen Bedenkingen is toegepast voor het besluit inzake de concrete ruimtelijke inpassing. Daarbij zijn de aanvragen getoetst aan de beleidskaders.

Gedeputeerde staten zijn belast met de uitvoering van de kaders en hebben daartoe verschillende instrumenten ingezet (zie tabel 2). Daarmee werd vastgelegd de voorkeur voor bepaalde gebieden, de wijze van rangschikking van de windturbines, en het proces van toewijzing. Hierover heeft gedeputeerde staten eind 2015 met provinciale staten overlegd.

Tabel 2 De beleidskaders en uitvoeringsinstrumenten

Structuurvisie Noord-Holland 2040	PS
Provinciaal Ruimtelijke Verordening	PS
Beleidskader Wind op Land	GS
Beleidsregel Wind op Land	GS
Uitvoeringsregeling Verdeelprocedure	GS
Herstructurering Wind op Land	

3. DE BELEIDSKADERS EN INSTRUMENTEN

3.1 Structuurvisie Noord-Holland 2040

De provinciale Structuurvisie Noord-Holland 2040 dateert van 2010. Eind 2014 is deze visie voor het onderdeel Wind op Land geactualiseerd. De aanleiding waren de nieuwe bestuurlijke afspraken, de noodzakelijk geachte borging van de ruimtelijke kwaliteit en de gestage groei van het aantal windturbines waarbij het maatschappelijk draagvlak verder onder druk kwam. Maart 2015 is de visie opnieuw herzien naar aanleiding van amendement A22-2014. Om de herstructurering mogelijk te maken is gekozen voor een aanpak langs drie sporen waarvoor veel werk is verzet: het ruimtelijk, het economisch en het maatschappelijk spoor. In het ruimtelijk spoor zijn plaatsingsgebieden aangewezen waarbij een plan-MER als ondersteuning is gebruikt. In het economisch spoor heeft de

³ Een dergelijke verklaring is nodig in het geval dat er sprake is van afwijking van het geldende bestemmingsplan.

provincie de initiatiefnemers actief ondersteund voor de economische uitvoerbaarheid van de projecten. In het maatschappelijk spoor streefde de provincie naar een zo open en transparant mogelijk proces. Daartoe zijn tal van activiteiten en bijeenkomsten voor betrokkenen georganiseerd.

3.2 De Provinciaal Ruimtelijke Verordening

De Provinciaal Ruimtelijke Verordening (PRV) vormt het ruimtelijk kader voor de uitvoering van de herstructureringsopgave. De PRV is in de afgelopen jaren hiervoor een aantal malen aangevuld en aangepast. Voor de eerste keer in december 2014 waarbij onder meer de plaatsingsgebieden zijn aangewezen. En voor de tweede keer naar aanleiding van amendement A22-2014. De negen aangewezen gebieden zijn weergegeven in kaart 9 van de PRV (zie kaart blz. 7). De provincie wil windturbines op een zorgvuldige manier ruimtelijk integreren in het landschap. Daarbij wordt in artikel 15 lid 3 van de PRV aangegeven dat de aanvragen voor windturbines in de plaatsingsgebieden worden getoetst aan de uitgangspunten voor de ruimtelijke kwaliteit zoals vastgesteld in het Beleidskader Wind op Land. Daarmee is dit beleidskader integraal onderdeel van de PRV. De gestelde kwaliteitseisen zijn later nog door gedeputeerde staten per herstructureringsgebied verder uitgewerkt en vastgesteld in de Beleidsregel Wind op Land (december 2015). Deze nadere uitwerking was bedoeld om initiatieven voor windparken (beter) te kunnen beoordelen en rangschikken naar ruimtelijke kwaliteit en geografische ligging, conform de wensen van provinciale staten. Deze nadere regels zijn via artikel 32 lid 7 door provinciale staten in de PRV opgenomen.

De uitgangspunten uit het Beleidskader WOL

- 1. Windparken moeten een bijdrage leveren aan een versterking van de kwaliteit en leesbaarheid van het Noord-Hollandse landschap, inclusief haar stedelijke gebieden en infrastructuur. Windparken dienen hierbij landschappelijke verschillen te verduidelijken en waardevolle (lijn)structuren te accentueren.*
- 2. Binnen de dynamische gebieden wordt gestreefd naar een beperkt aantal robuuste clusters. Het doel is hierbij te komen tot (veel) minder en grotere concentraties (clusters) dan in huidige situatie. Voor de plaatsing van windturbines hebben daarom grote clusters van 'niet uitgesloten gebieden' - met name in de nabijheid of verweven met stedelijke omgeving - de voorkeur boven kleinere clusters en niet uitgesloten gebieden in landschappen zonder turbines.*
- 3. Tussen nieuwe windclusters onderling en tot het (nieuwe) windpark Wieringermeer moet een substantiële afstand bestaan. Hoe groot deze afstand moet zijn moet per situatie worden bepaald, en is afhankelijk van de eigenschappen van de nieuwe windopstellingen en de kenmerken van het landschap.*
- 4. De clusters moeten als zelfstandige windlandschappen waarneembaar zijn.*
- 5. Tussen windclusters en cultuurhistorisch zeer waardevolle landschappelijke elementen, waaronder de West-Friese Omringdijk, moet een substantiële afstand bestaan. Voorkomen dient te worden dat windturbines de beeldkwaliteit van deze landschappelijke elementen marginaliseren.*
- 6. In de dynamische gebieden kunnen de historische structuurlijnen minder relevant zijn als voorkeurslijnen voor de plaatsing van turbines. Nader ontwerponderzoek dient dit uit te wijzen.*
- 7. Het verstilde, historische veenweidelandschap van Noord-Holland midden, met daarin de droogmakerijen, wordt vrijgehouden van windturbines. Dit is het 'windloze' midden van Noord-Holland.*
- 8. Windturbines worden geplaatst in 'dynamische' gebieden: de agrotechnische in het noorden van de provincie en de stedelijke werkgebieden in het zuiden.*

In artikel 32 lid 4 is bepaald dat binnen de plaatsingsgebieden door middel van een omgevingsvergunning en onder strikte eisen nieuwe windturbines gebouwd mogen worden. Daarbij mag onder voorwaarde worden afgeweken van het geldende bestemmingsplan of beheersverordening. In dit artikellid krijgen deze eisen concreet vorm. Zo worden er tal van eisen gesteld aan de opstelling van de windturbines en worden er eisen gesteld aan de turbines zelf. Aangezien de aangewezen plaatsingsgebieden ook 'gevoelige' functies bevatten zoals natuur en cultuurhistorie zijn hiervoor nadere uitsluitingsvoorwaarden opgenomen. Ook is bepaald dat de turbines een minimale afstand van 600 meter ten opzichte van 'gevoelige' bestemmingen moeten hebben, er een '1 nieuwe voor 2 bestaande'-regel geldt en dat het afgesproken plafond aan vermogen niet mag worden overschreden.

3.3 Overige relevante wet- en regelgeving

Voor de procedure en de beoordeling van de aanvragen gelden er aanvullend verschillende wetten en regels. De belangrijkste zijn:

- De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ;
- De Wet natuurbescherming;
- De provinciale Milieuverordening;
- Het Activiteitenbesluit Wet milieubeheer;
- Het Besluit externe veiligheid inrichtingen;
- Het Luchthaven Indelingsbesluit (LIB);
- De Waterwet.

De Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO)

De toebedachte rol van de ARO in het proces was het beoordelen van de ruimtelijke kwaliteit van de ingediende aanvragen (art 15 PRV) en het aanbrengen van een rangvolgorde tussen de aanvragen op basis van ruimtelijke kwaliteit (uitvoeringsregeling). Ervan uitgaande dat er meer aanvragen zouden worden ingediend dan er nodig zou zijn om de resterend taakstelling te realiseren was een rangvolgorde in de aanvragen een vereiste om een volgorde in de vergunningverlening te bepalen.

De Omgevingsdiensten

De omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft een onafhankelijke, toetsende rol in het verlenen van de vergunningen gehad. Zij heeft de aanvragen zowel aan de indieningsvereisten, de PRV-vereisten als aan de overige wet- en regelgeving getoetst. De toetsing van de aanvragen aan de Natuurwet is bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord ondergebracht, vanwege hun reguliere taak inzake de uitvoering van de Natuurwet.

4. DE PROVINCIALE TOETSING

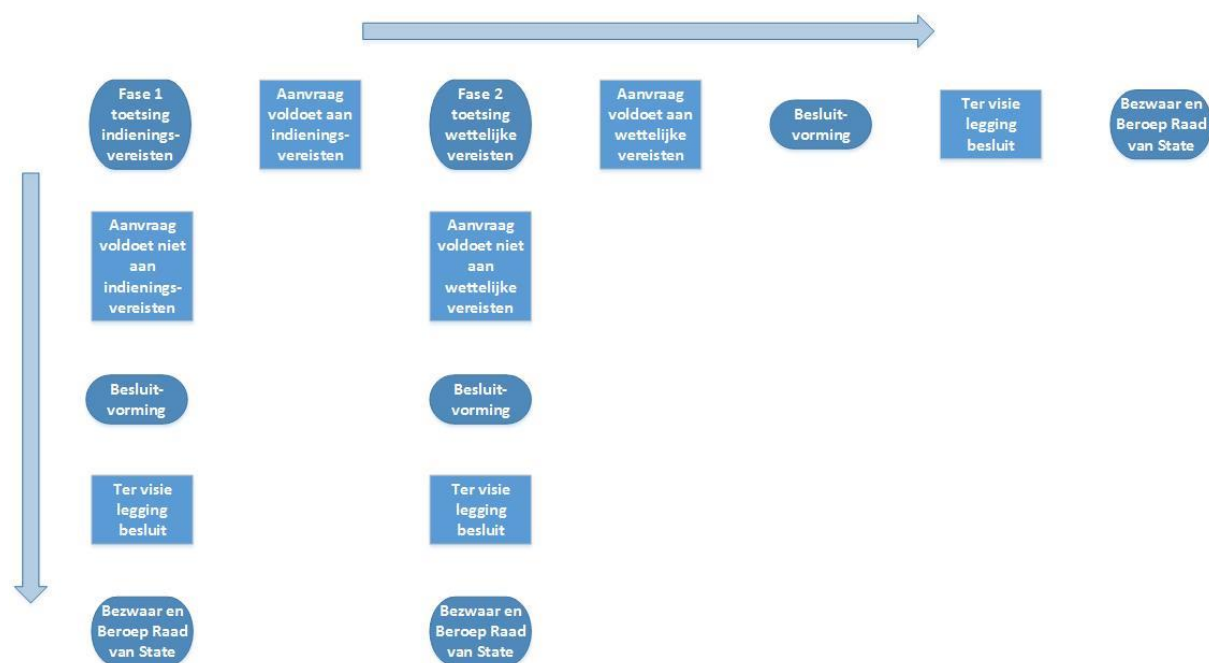
Dit hoofdstuk behandelt in het kort de fasegewijze toetsing van de ingediende aanvragen. De Omgevingsdiensten hebben hierin een prominente rol gehad.

4.1 Algemeen

Bij de gekozen aanpak kunnen op hoofdlijnen twee verschillende fasen worden onderscheiden: een indieningsfase en een toetsingsfase. De toetsing is in twee fasen geschiedt conform de Uitvoeringsregeling Verdeelprocedure Herstructurering Wind op Land (december 2015).

Kenmerkend voor het gehele uitvoeringsproces is de stapsgewijze aanpak waarbij verschillende stappen onderdeel zijn van het totale toetsings- en besluitvormingsproces. Een en ander is in onderstaand schema weergegeven.

Stroomschema toetsing – en besluitvormingsproces

4.2 Fase 1 Indieningsfase

In de periode van 15 januari tot en met 14 mei 2016 was er voor initiatiefnemers de gelegenheid om concrete aanvragen in te dienen. Voorafgaand aan deze periode was er veel overleg en kreeg men de gelegenheid voor een voortoets om de indieners te ondersteunen in hun uiteindelijke aanvraag. Door middel van publicaties⁴ heeft de provincie destijds kenbaar gemaakt dat er gedurende vier maanden gelegenheid was om aanvragen in te dienen. Daarbij werd aangegeven aan welke indieningsvereisten deze aanvragen dienden te voldoen. In totaal zijn in deze periode 17 verschillende aanvragen ingediend.

Vervolgens zijn de binnengekomen aanvragen getoetst aan de door de provincie gestelde vereisten voor indiening en werden de initiatiefnemers in de gelegenheid gesteld om de ingediende aanvraag

⁴ Deze publicaties verschenen kort voor 15 januari, waardoor verschillende betrokkenen boos waren over de korte periode tussen publicatie en start indieningstermijn..

(zo nodig) compleet te maken. Vervolgens zijn alle aanvragen door de betreffende omgevingsdienst formeel inhoudelijk getoetst aan de vereisten. In totaal bleken 11 aanvragen niet te voldoen aan de criteria uit de Provinciaal Ruimtelijke Verordening (PRV). Deze 11 aanvragen zijn in november 2016 vervolgens door gedeputeerde staten formeel geweigerd. Vervolgens zijn de betreffende provinciale besluiten ter visie gelegd om de betreffende initiatiefnemers in de gelegenheid te bieden om beroep aan te tekenen bij de Raad van State.

4.3 Overgang van fase 1 naar fase 2

Zes aanvragen voldeden wel aan de criteria uit de PRV en zijn aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) voorgelegd voor toetsing op de ruimtelijke kwaliteit. De ARO heeft de zes aanvragen in augustus 2016 gerangschikt op basis van ruimtelijke kwaliteitscriteria. Vervolgens stelden gedeputeerde staten in september 2016 op basis van monitorgegevens de ruimte voor de herstructurering vast op 77,5 MW en bepaalde dat het totaal aan MW van de zes resterende aanvragen daar binnen viel. Alle zes de aanvragen konden daarmee door naar fase 2. De rangschikking van de aanvragen zoals die door de ARO was geadviseerd had daardoor geen betekenis meer in de procedure.

4.4 Fase 2 Toetsing aan de wettelijke vereisten

In fase 2 zijn alle zes projecten getoetst aan de overige relevante wet- en regelgeving (zie paragraaf 3.3). Eind oktober 2016 is de betreffende statencommissie nader door gedeputeerde staten geïnformeerd over de stand van zaken⁵ en is tegelijkertijd inzicht geboden in de restopgave voor de plaatsingsgebieden⁶. Ook hebben gedeputeerde staten aan de commissie gemeld dat de rangschikking van de ARO naar ruimtelijke kwaliteit niet meer aan de orde was in deze verdeelprocedure.

⁵ GS brief 829132/854031, 22 september 2016

⁶ Monitor windturbines in Noord-Holland, 2^e editie, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, september 2016

5. HET VERVOLG

In dit hoofdstuk is de stand van zaken, de verschillende stappen in de procedure en een overzicht van de geweigerde aanvragen gegeven.

5.1 Stand van zaken

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de laatste stand van zaken van de vergunningprocedures van de zes positief getoetste windparken. Er zijn daarbij zes individuele procedures gevolgd. Per turbinepark is eerst een ontwerpbesluit en vervolgens het definitieve provinciaal besluit ter visie gelegd. Vier vergunningen zijn inmiddels onherroepelijk geworden en twee zijn nog in procedure. De statenbehandeling met besluit van de laatste VVGB (voor de Spuisluis in IJmuiden) heeft op 12 februari 2018 plaatsgevonden. Gedeputeerde staten hebben op 20 februari besloten de bijbehorende omgevingsvergunning te verstrekken.

Tabel 3 Stand van zaken per 1 april 2018

	project	Ontwerp vergunning	Vergunning met Verklaring van geen Bedenking	Beroep bij Raad van State	Vergunning is onherroepelijk	Aanvraag SDE+ subsidie ⁷
1	Groetpolder	28 februari 2017	11 juli 2017	Ingetrokken	7 september 2017	
2	Waardpolder	14 februari 2017	13 juni 2017	Ingetrokken	10 augustus 2017	
3	Nw. Hemweg	11 juli 2017	3 oktober 2017	ja	24 april 2018	
4	Havenwind	11 juli 2017	3 oktober 2017	nee	30 november 2017	
5	Ferrum	14 maart 2017	11 juli 2017	nee	8 februari 2018	
6	Spuisluis	14 maart 2017	20 februari 2018	Nog in procedure		

5.2 De vervolgprocedure

-Ter inzagelegging Ontwerp Besluit GS

Elke procedure start bij gedeputeerde staten die voor elk turbinepark een ontwerp vergunning en ontwerp Verklaring van geen Bedenkingen heeft vastgesteld. Voor elk van de zes aanvragen is door gedeputeerde staten een ontwerpbesluit voor de vergunning en de VVGB voorbereid dat vervolgens zes weken ter visie is gelegd om eenieder in de gelegenheid te stellen een zienswijze naar voren te brengen.

-Besluitvorming GS/ PS

Parallel aan de ter inzage legging van de betreffende ontwerp-vergunning met bijbehorende ontwerp verklaring (VvgB) heeft de betreffende statencommissie beraadslagingen gehouden over de ontwerp verklaring. Vervolgens hebben GS, zo nodig, aanpassingen gepleegd en middels een Statenvoordracht een ontwerp besluit over de Verklaring van geen Bedenkingen aan provinciale staten gezonden. In formele zin besluiten provinciale staten in geval van afwijking van het

⁷ Deze kolom is volledigheidshalve toegevoegd.

bestemmingsplan over de Verklaring van geen Bedenkingen en geven gedeputeerde staten de vergunning af.

-Beroepsprocedure bij Raad van State

Het besluit inzake de vergunning wordt vervolgens ter visie gelegd. Degenen die een zienswijze hebben ingediend tegen het ontwerp kunnen in beroep gaan tegen het besluit bij de Raad van State. Op dit moment (eind april 2018) is er nog één beroepszaak in behandeling (Spuisluis) en zijn vijf vergunningen inmiddels onherroepelijk geworden: Groetpolder, Waardpolder, Havenwind, Ferrum en Nieuwe Hemweg (zie bovenstaand schema).

-De geweigerde aanvragen

Zoals in het voorgaande is aangegeven voldoen 11 projecten, die als aanvraag zijn ingediend, niet aan de gestelde vereisten. Uiteindelijk zijn tegen zeven weigeringsbesluiten beroepen ingesteld bij de Raad van State. Bij alle zeven geweigerde aanvragen heeft de Raad van State inmiddels uitspraak gedaan en de beroepen ongegrond verklaard. Alle weigeringen zijn inmiddels onherroepelijk.

Tabel 4 Overzicht geweigerde aanvragen

	Indiener	project	Hoofddreden	In beroep bij Raad van State	Uitspraak
1	Tata Steel IJmuiden BV	Windpark Tata Steel scenario 1	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen woningen.	Nee	Niet van toepassing
2	Tata Steel IJmuiden BV	Windpark Tata Steel scenario 2	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen woningen.	Nee	Niet van toepassing
3	Tata Steel IJmuiden BV	Windpark Tata Steel scenario 4	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen woningen.	Nee	Niet van toepassing
4	Tata Steel IJmuiden BV	Windpark Tata Steel scenario 5	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen woningen.	Nee	Niet van toepassing
5	ENGIE Energie Nederland Windenergie Holding B.V.	Windpark Midwoud	Ligging binnen weidevogelleefgebied	Ja	Ongegrond verklaard
6	Stichting Windpark Haarlemmermeer-Zuid	Windpark Haarlemmermeer-Zuid	Ligging windpark buiten aangewezen herstructureringsgebied	Ja	Ongegrond verklaard
7	Coöperatie NDSM Energie U.A.	Windpark NDSM Energie	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen	Ja	Ongegrond verklaard

			woningen.		
8	Havenbedrijf Amsterdam NV	Windlocaties Afrikahaven	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen woningen. De saneringsovereenkomst ontbreekt.	Ja	Ongegrond verklaard
9	Havenbedrijf Amsterdam NV	Windlocaties Siciliëweg	Voldoet niet aan de eis van een lijnopstelling en binnen 600 m liggen woningen. De saneringsovereenkomst ontbreekt.	Ja	Ongegrond verklaard
On10	Havenbedrijf Amsterdam NV	Hornweg	De saneringsovereenkomst ontbreekt.	Ja	Ongegrond verklaard
11	Havenbedrijf Amsterdam NV	Windlocaties Westpoortweg	Voldoet niet aan de eis van een afzonderlijk te lezen lijnopstelling. De saneringsovereenkomst ontbreekt.	Ja	Ongegrond verklaard

6. Overige 'harde' en zachte' voornemens en wensen

In de afgelopen periode hebben verschillende gemeenten en betrokken initiatiefnemers mogelijkheden en potenties voor wind op land onderzocht en besproken (zie Bijlage 1). Een deel daarvan is bij de provincie bekend en is met de provincie in oriënterende zin besproken. Om uiteenlopende redenen zijn deze voornemens en wensen nooit tot concrete resultaten gekomen.

In het voortraject voorafgaand aan de indieningsfase, zoals bedoeld in paragraaf 4.2, zijn in totaal vier mogelijkheden besproken, gelegen in de gemeenten Koggenland, Zaanstad, Medemblik en Den Helder. Deze bleken niet in het provinciaal beleid te passen vanwege de nabijheid van geluidgevoelige functies (woningen) en de nabijheid van vliegveld de Kooy (Den Helder).

Gedurende de beleidsvorming (zie hoofdstuk 3) zijn in totaal 5 voornemens schriftelijk onder de aandacht gebracht bij de provincie. Deze zijn gelegen in de gemeenten Diemen, Waterland, Hilversum Heiloo en Texel.

Gedurende de recent gehouden D-Tour zijn in totaal elf voornemens bekend gemaakt. Deze zijn gelegen in de gemeenten Haarlem, Medemblik, Beverwijk, Heemskerk, Koggenland, Drechterland, Heiloo, Ouder-Amstel, Landsmeer, Zaanstad en Waterland.

7. CONCLUSIES

1. *Qua vergunningverlening ligt de provincie Noord-Holland op koers*

De hoofdconclusie van deze rapportage is dat de provincie Noord-Holland op koers ligt met het scheppen van de juiste condities om de plaatsing van windturbines volgens de herstructureringsregeling mogelijk te maken. Naar de huidige inzichten is het doelbereik van 685,5 MW in 2020 haalbaar. Dit resultaat is met name te danken aan de juridisch sluitende aanpak en de effectieve toepassing van de verschillende beleidskaders en uitvoeringsinstrumenten. De gestelde kaders met het ruimtelijk en het economisch spoor en de verschillende uitvoeringsregelingen hebben hun vruchten afgeworpen bij de verschillende stappen in het proces. De behaalde resultaten zijn (tot nu toe) positief. Voor alle benodigde aanvragen zijn inmiddels door provinciale staten de Verklaringen van geen Bedenkingen verstrekt. Gedeputeerde staten hebben aansluitend de bijbehorende omgevingsvergunningen afgegeven.

2. *Bij alle tot nu toe gevoerde beroepsprocedures bij de Raad van State is de provincie in het gelijk gesteld*

Vijf van de zes verleende vergunningen zijn inmiddels onherroepelijk. De verleende vergunning voor Spuisluis is in maart 2018 ter visie gelegd. Bij zeven van de 11 geweigerde aanvragen is beroep aangetekend bij de Raad van State. De ingediende bezwaren zijn inmiddels ongegrond verklaard waarbij de provincie in het gelijk is gesteld.

3. *Ondanks de onzekere factoren is de verwachting dat de taakstelling WOL in 2020 haalbaar is*

Voor de toekomstige windturbines in Noord-Holland heeft de provincie Noord-Holland begin 2013 met het rijk bestuurlijke afspraken gemaakt. De totaalopgave voor Wind op Land betreft de realisatie van de taakstelling van maximaal 685,5 MW aan staand vermogen in 2020. De herstructureringsregeling is één van de vier provinciale regelingen voor windturbines. Een onzekere factor in het uiteindelijk te realiseren vermogen is de opgenomen bandbreedte in de verleende vergunningen. Het is daardoor pas bij plaatsing exact bekend wat er daadwerkelijk aan nieuw vermogen wordt gerealiseerd. Zo wordt bij het windpark Wieringermeer gekozen voor turbines met meer vermogen waardoor dat park naar verwachting iets hoger uitkomt in MW. Daarentegen is met name Waardpolder ruim vergund. Dat park zal naar verwachting minder MW gaan omvatten dan maximaal is vergund. Een tweede onzekere factor is de omvang van de uiteindelijke sanering van economisch of technisch afgeschreven turbines die niet in de saneringsovereenkomsten van de vergunde windparken staan opgenomen. Ook daar is geen zicht op. Tot slot is het de vraag of de vergunninghouders ook daadwerkelijk (tijdig) gaan bouwen. Dit hangt mede af van de lopende en de nog te starten subsidieprocessen, de ontwikkelingen in de energiemarkt (kostprijs) en de ontwikkelingen in de bouwmarkt (bouwcapaciteit).

4. *Het maatschappelijk spoor heeft niet in alle opzichten tot draagvlak geleid*

Hoewel de resultaten goed zijn, er scherpe criteria gelden en het beleid blijkens de uitspraken van de Raad van State zorgvuldig tot stand is gekomen, is tegelijkertijd duidelijk dat bij de uitvoering van het beleid er onvrede is ontstaan bij sommige omwonenden en bij de afgewezen aanvragers. Daarmee worden de prestaties van de provincie in de beeldvorming niet zo positief gewaardeerd. De woorden “gebrek aan maatschappelijk draagvlak” zijn daarbij veel gevallen. Vooraf hebben provinciale staten aangegeven draagvlak heel belangrijk te vinden zonder te specificeren wat daar dan onder wordt verstaan. Bij de

uitvoering konden gedeputeerde staten dat niet robuust invullen, omdat het juridisch gezien geen hanteerbaar criterium is. Bovendien hebben de strakke juridische regels voor schaarse vergunningen een negatieve rol gespeeld. De bezwaren tegen plaatsing kwamen vooral bij de behandeling van de concrete aanvragen aan het licht, terwijl bij het aanwijzen van de plaatsingsgebieden in een eerdere fase er geen noemenswaardige kritiek was. Daar zitten leerpunten in voor een mogelijke volgende ronde.

5. *Verschillende gemeenten en initiatiefnemers hebben zich ingeperkt gevoeld*

Gegeven de bestaande hoeveelheid aan staand vermogen op land en de extra bijdrage van windpark Wieringermeer, was er ruimte voor slechts een beperkte nieuwe opgave. Dit heeft mede geresulteerd in een vrij restrictief beleid waardoor verschillende gemeenten en initiatiefnemers zich ingeperkt voelden.

BRONNEN

Wijziging Structuurvisie Noord-Holland 2040, Provinciale Staten van Noord-Holland, 15 december 2014

Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening, Provinciale Staten van Noord-Holland, 15 december 2014

Amendement A22-2014 Geluidsbelasting windturbines voor omgeving, Provinciale Staten van Noord-Holland, 15 december 2014

Wijziging Structuurvisie Noord-Holland 2040, Provinciale Staten van Noord-Holland, 2 maart 2015

Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening, Provinciale Staten van Noord-Holland, 2 maart 2015

Beleidskader Wind op Land, Provinciale Staten van Noord-Holland, 15 december 2014

Beleidsregel Wind op Land, Uitwerking van de ruimtelijke uitgangspunten voor windturbines per herstructureringsgebied, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, 8 december 2015

Uitvoeringsregeling Verdeelprocedure herstructurering Wind op Land, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, 8 december 2015

GS brief 829132/854031, 22 september 2016

Monitor windturbines in Noord-Holland, 2^e editie, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, september 2016

www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/beleid/nationaal-beleid

www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/beleid/provinciaal-beleid

www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/06/21/monitor-wind-op-land-2016

www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Duurzaamheid_Milieu/Projecten/Wind_op_land

<https://windstats.nl/statistieken/#>

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overige 'harde' en 'zachte' voornemens en wensen

Besproken in voortraject maar niet ingediend		
Gemeente	project / initiatiefnemer	knelpunt
Koggenland	Bobeldijk / Windunie	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
Zaandijk	Noordzeekanaalgebied / Windpark Zaandijk 6 tot 10 nieuwe turbines van ca. 3 MW; ca. 30 MW.	Voldoet niet aan art. 32 lid 4 PRV: woningen binnen 600 meter, lijnen van 2 tot 4 turbines in plaats van 6, geen saneringscontracten. Overige aandachtspunten t.a.v. wet- en regelgeving: LIB; Externe veiligheid Beveiligingsbedrijven en overdraai vaarwegen; Ecologie vleermuizen.
Medemblik	Windpark Hauwert / Eneco	Woningen binnen 600 meter (art. 32 lid 4 PRV)
Den Helder	Windpark Koegrasspolder / De Eendracht	Geen 6 op een rij, woningen binnen 600 meter (art. 32 lid 4 PRV). Bouwhoogtebeperkingen i.v.m. vliegveld De Kooy.
Brief- of mailwisseling		
Gemeente	Wensen ten aanzien van WoL	knelpunt
Diemen	Molens in het Diemerbos die (financieel) bijdragen aan het beheer van het groengebied.	Woningen binnen 600 meter (art.32 lid 4).
Waterland	Pleidooi voor drie nieuwe windmolens bij de Nes aan de dijk richting Marken.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
Hilversum	Verzoek voor een windpark in de directe omgeving van ziekenhuis Tergooi.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
Heiloo	In verlengde huidige lijn Wp Boekelermeer	Geen 6 op een rij (art.32 lid 4). Beoogde zesde molen valt in gemeente Alkmaar. Aanwezigheid van asbest op de beoogde locatie voor de 6e turbine.
Texel	Geen concreet verzoek wel gepolst of er mogelijkheden zouden zijn.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
D-tour		
Gemeente	Wensen ten aanzien van WoL	Knelpunt
Haarlem	Zouden graag bestaande windmolens op Schoterhoek vervangen door nieuwe windmolens.	Kunnen geen molens vinden die passen binnen de vervangingsregeling in de PRV (art. 32 lid 2).
Medemblik	Men wil een oude molen vervangen door een nieuwe. Het lukt niet om binnen de regels van het beleid te blijven op het vlak van de 2% afwijking voor opschaling. Er	Kunnen geen molens vinden die passen binnen de vervangingsregeling in de PRV (art. 32 lid 2).

	zijn niet meer dit soort type molens.	
Beverwijk	Zouden ook graag windmolens langs het Noordzeekanaal gebied willen neerzetten.	Plafond in de PRV biedt nu geen ruimte voor nieuwe initiatieven (art. 32 lid 4).
Heemskerk	De gemeente zou graag op termijn meer windmolens willen.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
Koggenland	Nieuwe windmolens. Vanuit de regelgeving was het nodig om weer opnieuw funderingen aan te leggen en bood ook geen mogelijkheid om het vermogen te verdubbelen.	Binnen de vervangingsregeling mag slechts zeer beperkt worden opgeschaald (art. 32 lid 2). De vereisten t.a.v. de fundering zijn niet gekoppeld aan de PRV.
Drechterland	Zou graag kleinere windmolens toepassen.	Tot 7 meter vallen molens niet onder de PRV. Vanaf 7 meter worden nieuwe initiatieven worden getoetst aan de PRV. Plafond in de PRV biedt nu geen ruimte voor nieuwe initiatieven (art. 32 lid 4).
Heiloo	Heiloo wilde een bestaande lijn van vier molens graag uitbreiden naar een lijn van zes. Heiloo zou zelf de vijfde molen plaatsen voor de zesde molen zijn zij afhankelijk van de gemeente Alkmaar op de locatie GP groot zou neerzetten.	Plafond in de PRV biedt nu geen ruimte voor nieuwe initiatieven (art. 32 lid 4). De zesde molen valt binnen 600 meter contour.
Ouder-Amstel	1 windmolen langs Ouderkerkerplas staat er al lang, men wil een tweede. Geen mogelijkheid voor, hoewel er draagvlak voor is. 6 molens kan wel volgens provinciaal beleid in 1 lijn, maar dat is te veel.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
Landsmeer	In raad is motie aangenomen om meer windmolens te plaatsen binnen de gemeente. Wethouder polst bij provincie mogelijkheden. Men heeft gebied voor ogen, dat geen NNN is en ook geen bufferzone, gelegen langs A10. Ook in recreatiegebieden is het mogelijk extra verdienoptie. Wanneer het hard waait, zijn er toch geen bezoekers.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).
Zaanstad	Zaanstad hoopt op een beleidswijziging. Ze geven aan dat er enkele kansrijke locaties zijn maar dat deze nu niet binnen het beleid passen.	Er waren in het voortraject projecten in beeld maar er is niets formeel ingediend. Zie hierboven onder besproken maar niet ingediend. Plafond in de PRV biedt nu geen ruimte voor nieuwe initiatieven (art. 32 lid 4).
Waterland	De windmolens zijn een groot succes. De opbrengst wordt geïnvesteerd in allerlei duurzame projecten in de gemeente. Er is daardoor veel draagvlak voor de molens. Er is een petitie gestart voor nog meer windmolens op de dijk. Er waren 1500	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).

	stemmen voor. Er is ook een petitie gestart 'tegen' nieuwe turbines. Daar waren 500 stemmen voor. De gemeente wil graag meer molens plaatsen.	
Texel	Geeft aan in het verleden te zijn tegengehouden door de provincie, op het gebied van windmolens, geothermie en zonnepanelen.	Geen herstructureringsgebied (art.32 lid 4).